

OTSUS

19.02.2018 nr 5-5/2018-013

Koondumisele nr 27/2017 Alexela Tanklad OÜ ja Euro Oil Aktsiaselts loa andmine koos kohustustega

1. Koondumine

Alexela Varahalduse AS (ettevõtja, mis on valitseva mõju kaudu seotud AS-iga Alexela Oil) volitatud esindaja esitas 19.09.2017 Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt vastavalt 06.09.2017 AS-i Alexela Oil, Kapitalimeister OÜ ja KH Team OÜ vahel sõlmitud Euro Oil Aktsiaseltsi (edaspidi Euro Oil) aktsiate müügilepingule soovib AS Alexela Oil osta 100% Euro Oili aktsiatest.

Tehingu tulemusel saavutaks AS Alexela Oil valitseva mõju Euro Oili üle konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 2 lg 4 tähenduses ning tegemist on koondumisega KonkS § 19 lg 1 p 2 sätestatud viisil.

2. Menetluse käik

Konkurentsiamet avaldas 19.09.2017 ülalnimetatud koondumise teate saamise kohta teate väljaandes Ametlikud Teadaanded. Asjast huvitatud isikud nimetatud koondumise kohta arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud.

Tingituna koondumisest tulenevast võimalikust konkurentsi kahjustumisest Karksi-Nuias ja selle lähiümbruses ning Ellamaal ja selle lähiümbruses, pidas Konkurentsiamet põhjendatuks nendes piirkondades koondumisest tulenevate muutuste täpsemat hindamist ning alustas 19.10.2017 otsusega nr 5-5/2017-054 koondumise täiendava menetluse.

Täiendava alustamise järgselt saatis Konkurentsiamet taotlused teabe saamiseks teistele, Karksi-Nuias ja selle lähiümbruses ning Ellamaal ja selle lähiümbruses tegutsevatele mootorikütuste jaemüüjatele ning küsis täiendavat teavet koondumise osalistelt.

Alexela Varahalduse AS volitatud esindaja esitas 09.11.2017 Konkurentsiametile müügilepingu muutmise kokkuleppe, millega AS Alexela Oil andis lepingust tulenevad õigused ja kohustused üle Alexela Tanklad OÜ-le (edaspidi on nii AS Alexela Oil, kui ka Alexela Tanklad OÜ nimetatud Alexela).

10.11.2017 saatis Konkurentsiamet koondumise osalistele hinnangu koondumisele, milles asus seisukohale, et koondumisele ei ole võimalik anda luba koondumise teates esitatud ulatuses, kuna koondumisega tugevneb Alexela turuliidri positsioon

mootorikütuste jaemüügil Karksi-Nuias ja selle lähiümbruses ning Ellamaal ja selle lähiümbruses, mis oluliselt kahjustab konkurentsi.

01.12.2017 esitas Alexela vastuväited Konkurentsiameti hinnangule, milles asus seisukohtadele, et koondumise tulemusel ei tekiks ega tugevneks turgu valitsevat seisundit ning seetõttu ei kahjustaks koondumine oluliselt konkurentsi.

Alexela vastuväidetest tulenenud asjaolude selgitamiseks ja täpsustamiseks esitas Konkurentsiamet täiendavalt küsimused Alexelale, Karksi-Nuias ja selle lähiümbruses ning Ellamaal ja selle lähiümbruses tegutsevatele teistele mootorikütuste jaemüüjatele ning lisaks Karksi Vallavalitsusele. Alexela vastuväidete täpsustamise tulemusel ning täiendavalt kogutud teabele tuginedes saatis Konkurentsiamet 09.01.2018 Alexela esindajale seisukoha Alexela vastuväidetele, milles leidis, et ei pea nende vastuväiteid piisavaks, et anda koondumisele luba. Lisaks laiendas Konkurentsiamet, Alexela vastuväidetele tuginedes, Ellamaa ja selle lähiümbruse geograafilise kaubaturu ulatuse, määratledes uueks piirkonnaks Tallinn-Haapsalu maantee Ääsmäest kuni Ristini.

16.01.2018 toimus Konkurentsiametis koondumise osaliste suuline ärakuulamine, kus koondumise osalised selgitasid enda seisukohti ning tegid ettepaneku endale kohustuse võtmiseks juhuks kui Konkurentsiamet siiski jääb enda seisukohtade juurde, et konkurentsiolukord koondumise tulemusel kahes piirkonnas kahjustub.

Konkurentsiamet esitas 18.01.2018 Alexela esindajale seisukoha, millega jäi kindlaks enda varasemale arvamusele, et koondumine kahjustab konkurentsi ning leidis, et Alexela poolt pakutud kohustused ei ole sobivad konkurentsi kahjustamise vältimiseks kaubaturul.

26.01.2018 esitas Alexela volitatud esindaja Konkurentsiametile uue kohustuse ning 30.01.2018 esitas Konkurentsiamet Alexelale seisukoha uuele kohustusele, milles pidas uut pakutud kohustust sobivaks, kuid ei nõustunud osade kohustuse täitmiseks pakutud tingimustega.

16.02.2018 esitasid koondumise osalised Konkurentsiametile lõplikud kohustused.

3. Koondumise osalised

KonKS § 20 punkti 2 järgi on koondumise osaliseks füüsiline isik või ettevõtja, kes omandab valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa või mitme ettevõtja või nende osade üle.

KonKS § 20 punkti 4 järgi on koondumise osaliseks ettevõtja, kelle üle või kelle osa üle omandatakse valitsev mõju.

Seega on koondumise osalisteks Alexela ja Euro Oil.

Alexela Tanklad OÜ kuulub Alexela Varahalduse AS valitseva mõju alla, mille üle omab omakorda valitsevat mõju Heiti Hääl [...]. Alexela Varahalduse AS kontserni kuulub mitmeid ettevõtjaid, mis tegutsevad erinevates valdkondades, mh põlevkiviõlist õlitoodete tootmine ja müük, soojus- ja elektrienergia tootmine ja

müük, vedelgaasi import ja müük, terminaliteenuste osutamine, haagiste tootmine ja müük, metallitöötlus ja kinnisvara arendus. Alexela Varahalduse AS kontserni kuuluv AS Alexela Oil tegeleb mootorikütuste jae- ja hulгимüügiga. AS Alexela Oil opereerib 76 tanklast koosnevat üle-eestilist tanklate võrgustikku. OÜ Alexela Tanklad asutati 2015. aastal eesmärgiga investeerida kütusetanklate ehitamiseks ja opereerimiseks sobivatesse kinnistutesse. Alexela Tanklad OÜ põhitegevuseks on enda või renditud kinnisvara üürileandmine ja käitlus.

Euro Oil kuulub Kapitalimeister OÜ ja KH Team OÜ ühise valitseva mõju alla. Euro Oili põhitegevuseks on mootorikütuste jae- ja hulгимüük ning ta opereerib 24 tanklat erinevates piirkondades üle Eesti.

4. Õiguslik hinnang

4.1 Koondumise kontrolli kohaldamine

KonKS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 000 000 eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 2 000 000 eurot.

Koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käive Eestis oli kokku üle 6 000 000 euro ja koondumise osaliste käibed Eestis ületasid kummalgi 2 000 000 eurot, mistõttu kuulub koondumine KonKS § 21 lg 1 kohaselt kontrollimisele.

4.2 Kaubaturud

KonKS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi asendatavate) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006 määruse nr 69 Koondumise teate esitamise juhendi (edaspidi *Juhend*) § 8 lg 3 punkti 1 kohaselt on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuks selline kaubaturg, kus tegutseb vähemalt kaks koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat ja koondumine tekitab vähemalt 15% ühise turuosa. Sama paragrahvi lõike 3 punkti 2 kohaselt on vertikaalselt mõjutatud kaubaturuks iga kaubaturg, kus tegutseb üks või mitu koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat, mis eelneb või järgneb kaubaturule, kus tegutseb mõni teine koondumise osaline või temaga samasse kontserni kuuluv ettevõtja, ning kus mõne osalise individuaalne turuosa või osaliste ühine turuosa on vähemalt 25%, olenemata sellest, kas nad on tegelikult müüja ja ostja suhetes või mitte.

Koondumise osaliste äritegevus kattub mootorikütuste jae- ja hulгимüügil.

Koondumise osaliste liidetud turuosa kokku Eestis ületab 15% üksnes mootorikütuse jaemüügil, mistõttu on tegemist horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga Juhendi tähenduses.

Mootorikütuste hulгимүүgil moodustab koondumise osaliste ühine turuosa koondumise teate kohaselt hinnanguliselt ligikaudu 2%. Seetõttu ei too koondumine kaasa olulist mõju mootorikütuste hulгимүүgil ning tegemist ei ole horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga Juhendi mõistes. Märgitud põhjusel ei ole antud koondumise menetlemisel vajalik täpsemalt piiritleda mootorikütuste hulгимүүgi kaubaturgu.

Alexela tanklate kauplustes müüakse eelkõige autokaupasad, toidukaupasad ja tegeldakse toitlustamisega. Tuginedes Statistikaameti andmetele jäi Alexela turuosa 2016. aastal jaemүүgist spetsialiseerimata kauplustes, kus on ülekaalus toidukaubad, joogid ja tubakatooted alla 1% Eestis. Koondumise teate kohaselt lõpetas Euro Oil vastava tegevuse 2013. aastal. Seega ei ole tankla kaupluste tegevuste osas tegemist horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga Juhendi mõistes ning antud koondumise menetlemisel ei ole vastava kaubaturu piiritlemine vajalik.

Mootorikütuste jaemүүk

Kaubaturule kuuluvad tooted

Konkurentsiameti varasema praktika kohaselt ei ole mootorikütuste jaemүүgi tanklate koondumisel ja selle mõjude hindamisel vaja eristada bensiini ja diislikütuse jaemүүgi kaubaturgu (olguigi, et erinevad mootorid tarbivad erinevat kütust) või veelgi detailsemat jaotust, sõltuvalt bensiini oktaanarvust. Konkurentsiamet on varasemalt leidnud, et erinevad mootorikütused kuuluvad kõik ühele kaubaturule, kuna reeglina on kõigi mootorikütuste jaemүүjate kaubavalikus esindatud nii bensiin kui diislikütus. Kõik kütusetanklad konkureerivad omavahel üldisel mootorikütuste jaemүүgi kaubaturul.¹ Oma kõige hiljutisemates mootorikütuste kaubaturgu käsitlevates koondumise otsustes² ei ole Konkurentsiamet arvestanud alternatiivseid mootorikütuseid (LPG autogaas, CNG maagaas ja elektriautode kiirllaadimisjaamad) ning erimärgistatud diislikütust mootorikütuste jaemүүgi kaubaturu hulka. Sellise väljajätmise peamiseks põhjuseks on nende vähene levik, mistõttu ei ole need tänasel päeval käsitletavad alternatiividena bensiinile ja diislikütusele. Seega sisaldab mootorikütuste jaemүүgi kaubaturg ka antud koondumise hindamisel bensiini ja diislikütuse müüki.

Kaubaturu geograafiline ulatus

Alexelal on 76 täisteenindusjaama ja automaattanklat üle Eesti. Euro Oilile kuulub 24 tanklat, mis asuvad valdavalt Harjumaal, kuid samuti teistes Eesti piirkondades.

¹ Konkurentsiameti 01.07.2015 otsus nr 5.1-5/15-018 - aktsiaselts Aqua Marina ja Aktsiaselts Lukoil Eesti; 01.06.2016 otsus nr 5.1-5/16-020 – OÜ Alexela Tanklad ja Mokter OÜ osa; 25.08.2016 otsus nr 5.1-5/16-035 - Circle K Eesti Aktsiaselts ja SEVENOIL EST OÜ osa, OÜ TOOMEMAA osa, osahing Heleas osa ning osahing Järvejaam osa; 21.10.2016 otsus nr 5.1-5/16-043 AS Aqua Marina ja AS Raktoom osa; 12.12.2016 otsus nr 5.1-5/16-051 AS Aqua Marina ja AS Mahta Kütus osa; 06.12.2017 otsus nr 5-5/2017-070 AS Aqua Marina ja aktsiaselts „Johnny“ osa.

² 25.08.2016 otsus nr 5.1-5/16-035 - Circle K Eesti Aktsiaselts ja SEVENOIL EST OÜ osa, OÜ TOOMEMAA osa, osahing Heleas osa ning osahing Järvejaam osa, lk 3 – 4; 21.10.2016 otsus nr 5.1-5/16-043 AS Aqua Marina ja AS Raktoom osa, lk 3; 12.12.2016 otsus nr 5.1-5/16-051 AS Aqua Marina ja AS Mahta Kütus osa, lk 3; 06.12.2017 otsus nr 5-5/2017-070 AS Aqua Marina ja aktsiaselts „Johnny“ osa, lk 4 – 5.

Konkurentsiamet on viimastes otsustes hinnanud koondumiste mõju nii kogu Eesti territooriumil kui ka lokaalselt territooriumitel, mis katavad ala ligikaudu kuni 10 minuti autosõidu raadiuses koondumise osaliste tanklatest linnades ning ligikaudu kuni 20 minutilise autosõidu raadiuses maapiirkondades³.

Koondumise teate esitaja hinnangul on mootorikütuste jaemüügi kaubaturg riiklik või suurem hõlmates kogu Baltikumi. Sellise kaubaturu geograafilise ulatuse määratluse põhjuseks tõid koondumise osalised asjaolu, et mootorikütuste jaemüügil leiab konkurents aset riiklikul tasemel ning see mõju kandub edasi lokaalsele tasemele ning olukorras, kus lokaalse ja riikliku konkurentsivõime vahel toimub konflikt, võidab alati riiklikust konkurentsist tulenev konkurentsivõime. [...]

[...]

Konkurentsiameti hinnangul kinnitavad Alexela eeltoodud selgitused hinnakujunduse kohta, kus hindade kujunemisel arvestatakse nii üleriigilist kui ka lokaalsemaid mõjutajaid ning aeg-ajalt tehakse lokaalselt kampaaniatõukeid, seda, et konkurentsivõime hindamisel mootorikütuste jaemüügil tuleb arvestada nii üleriigiliste kui lokaalsemate elementidega. Seega saab ka koondumisest tulenev potentsiaalne konkurentsivõime kahjustumine olla võimalik nii üleriigilisel kui lokaalsematel tasanditel.

Eelnevast tulenevalt hindab Konkurentsiamet koondumise mõju nii kogu Eesti territooriumil kui ka lokaalselt territooriumitel, mis katavad ala ligikaudu kuni 10 minuti autosõidu raadiuses koondumise osaliste tanklatest linnades ning ligikaudu kuni 20 minutilise autosõidu raadiuses maapiirkondades.

4.3 Hinnang koondumisele

KonkS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiamet koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsivõime kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevdamise kaudu.

KonkS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi olemasolu eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

Kogu Eesti territoorium

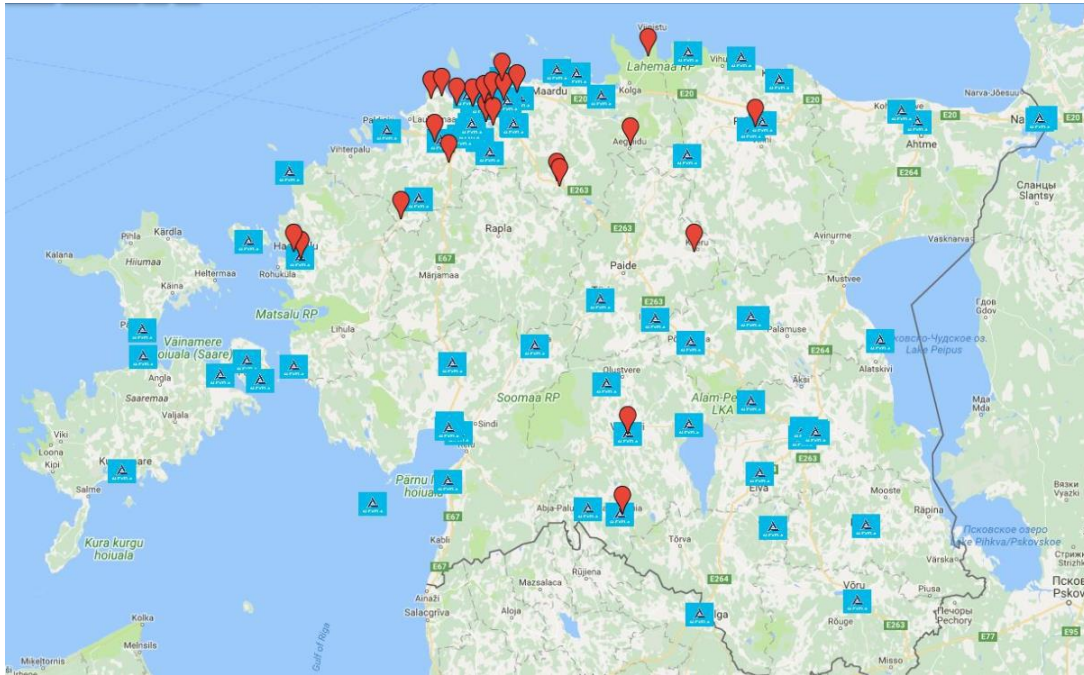
Koondumise osaliste tanklate jaotumisest üle Eesti annab ülevaate alljärgnev kaart 1, kus punased punktid tähistavad Euro Oili ning sinised tähistused Alexela tanklate

---

³ 25.08.2016 otsus nr 5.1-5/16-035 - Circle K Eesti Aktsiaselts ja SEVENOIL EST OÜ osa, OÜ TOOMEMAA osa, osaühing Heleaas osa ning osaühing Järvejaam osa, lk 4; 21.10.2016 otsus nr 5.1-5/16-043 AS Aqua Marina ja AS Raktoom osa, lk 4; 12.12.2016 otsus nr 5.1-5/16-051 AS Aqua Marina ja AS Mahta Kütus osa, lk 4; 06.12.2017 otsus nr 5-5/2017-070 AS Aqua Marina ja aktsiaselts „Johnny“ osa, lk 6; 10.01.2018 otsus nr 5-5/2018-002 AS Aqua Marina ja Circle K Eesti Aktsiaselts osa, lk 3 – 4.

asukohti. Koondumise tulemusel lisanduks Alexela 76 tanklale 24 tanklat ning tanklate arvu poolest saaks Alexelast kõige suurem tanklakett Eestis.

Kaart 1

Tuginedes Konkurentsiameti 2016. aastal teostatud kaubaturu analüüsile⁴ ning koondumise teates esitatud andmetele jäaks Alexela tanklakett müügitulude võrdluses koondumise tulemusel endiselt suuruselt neljandaks tanklaketiks Eestis. Koondumise osaliste ligikaudsed turuosad on müügitulude põhjal Alexelal [10 – 20]% ja Euro Oilil [alla 5]%. Koondumise osaliste suuremateks konkurentideks on Olerex ja Circle K, mõlemad turuosadega vahemikus 20% - 30% ja Neste turuosaga vahemikus 10% - 20%. Seega kogu Eesti territooriumi geograafilist ulatust arvestades, kaubaturu struktuur, turuosaliste müügitulude võrdluses, koondumise tulemusel oluliselt ei muutu. Alexela jääb endiselt müügimahtude võrdluses suuruselt neljandaks tanklaketiks ning lisaks suurtele tanklakettidele nagu Olerex, Circle K ja Neste, tegutseb Eestis ka mitmeid väiksemaid tanklaoperaatoreid, nt Krooning, Jetoil, Terminal, GoOil, Saare Kütus. Seega ei kahjusta koondumine konkurentsi kogu Eesti territooriumil.

Lokaalsed piirkonnad

Hinnates koondumise osaliste turujõudu lokaalselt, st aladel ligikaudu kuni 10 minuti autosõidu raadiuses koondumise osaliste tanklatest linnades ning ligikaudu kuni 20 minutilise autosõidu raadiuses maapiirkondades, on käesoleva koondumise puhul tuvastatav hulgaliselt erinevaid lokaalseid piirkondi, kus koondumise osaliste tanklate haardeulatused kattuvad. Kõige rohkem on selliste lokaalsete alade kattuvusi Tallinnas ja Harjumaal, kus Euro Oilil on 18 tanklat ning Alexelal 28 tanklat. Kokku on Tallinnas ja Harjumaal ligikaudu 150 tanklat. Vaadates koondumise osaliste ja nende konkurentide tanklate asukohti Tallinnas ja selle lähiümbruses selgub, et

⁴ Vt. 25.08.2016 otsus nr 5.1-5/16-035 - Circle K Eesti Aktsiaselts ja SEVENOIL EST OÜ osa, OÜ TOOMEMAA osa, osahing Heleas osa ning osahing Järvejaam osa, lk 5 – 6.

tanklate valik on suur ja nende paiknemine tihe, mistõttu selles piirkonnas ja nendel aladel, kus koondumise osaliste tanklad paiknevad lähestikku, konkurentsiprobleeme ei teki.

Lisaks Tallinnale ja selle lähiümbrusele on eristatavad järgmised lokaalsed territooriumid, kus paiknevad mõlema koondumise osalise tanklad: Lahemaa piirkond, Rakvere linn koos lähiümbrusega, Tallinn-Haapsalu maantee Ääsmäest kuni Ristini, Haapsalu linn, Viljandi linn, Karksi-Nuia koos lähiümbrusega. Nendest piirkondadest Lahemaa piirkonnas, Rakvere linnas koos lähiümbrusega, Haapsalu linnas ja Viljandi linnas on koondumise osaliste tanklatele alternatiivsete tanklate valik lai, mistõttu koondumine ei mõjuta oluliselt konkurentsi nendes piirkondades. Seega jääb järgi kaks lokaalset piirkonda, kus kattuvad koondumise osaliste tanklate haardeulatused ning, kus konkureerivad tanklaid on vähe: Karksi-Nuia ja selle lähiümbrus ning Tallinn-Haapsalu maantee Ääsmäest kuni Ristini. Edaspidises hinnangus analüüsitakse koondumise mõju konkurentstile nendes kahes piirkonnas.

Alexela hinnangul ei saa piirata nõudlust vaid 10 või 20 minutilise autosõidu kaugusega tanklast, kuna selliselt piiritletud alalt tulevate tarbijate ostud moodustaksid vaid väikese osa kogu tankla kütuse müügist. Alexela väidete kohaselt ei saa kaubaturu geograafilise ulatuse lokaalse määratlemise puhul lähtuda omandatava tankla ümber tõmmatavast raadiusest, vaid tuleb hinnata nii kohalike kui teiste mootorsõidukite liikumistrajektoore. Tuvastamaks liikumistrajektoore, esitas Alexela ülevaated omavalitsusüksuste töörandest, mis tuginevad 2011. aasta rahva ja eluruumide loenduse (REL 2011) tulemustele.

Konkurentsiamet nõustub sellise põhimõttega, et tankla kõige adekvaatsemaks geograafilise mõjuala piirideks oleks selline ala, mis ühtib valdava osa selle tankla külastajate liikumistrajektooriga. Eluruumide loendusele (REL 2011) tuginevaid töörande andmeid analüüsid, selgus, et need ei ole järelduste tegemiseks piisavalt täpsed. Näiteks, on nendest andmetest võimalik järeldada, et Karksi-Nuiast liiguvad väljapoole tööle ligikaudu 20% - 65% töötajatest. Töörande kaardilt Harjumaa kohta saab Nissi valla piirkonna osas (jääb Ääsmäe-Risti teekonna keskele) järeldada tööranne kaugemale vahemikus ligikaudu 40% - 90%.

Tööranne analüüsid, tuvastas Konkurentsiamet, et täpsemaid andmeid Karksi valla töörande kohta võib leida Karksi valla arengukavast. Vastavalt Karksi valla arengukavale 2015 – 2020 (lk 44) loeti Karksi vallas 2011. a rahvaloenduse ajal kokku 813 töökohta, nendest 687 ehk 84,5% täitsid valla elanikud. Rahvaloenduse ajal töötas kokku 1201 valla elanikku, mis on 60% valla tööealisest elanikkonnast. Seega ligikaudu 57% (687/1201) reaalselt töötavatest valla elanikest töötasid valla piirkonna ettevõtjate juures ning ülejäänud vallast väljaspool. Lisaks on ligikaudu 15% Karksi valla töökohtadest täidetud väljaspool Karksi valda elavate inimeste poolt. Mulgi Vallavalitsuse⁵ kirjaliku vastuse ning seda täpsustava suulise selgituse kohaselt on tõenäoliselt eeltoodud proportsionaalne suurusjärk, mille kohaselt töötab ligikaudu 57% reaalselt töötavatest valla elanikest valla piirkonna ettevõtjate juures, jäänud tänasel päeval ligikaudu sarnaseks. Nendest andmetest selgub, et Karksi-Nuia ja selle lähiümbrus on oluliseks töökohtade pakkujaks kohalikele elanikele ning

⁵ Konkurentsiamet saatis taotluse teabe saamiseks Karksi Vallavalitsusele, kuid haldusreformi tulemusel esitas vastuse Mulgi Vallavalitsus.

vähemal määral ka väljastpoolt valda tulijatele. Vallavalitsuse vastuse kohaselt kasutavad elanikud tööle käimiseks põhiliselt sõiduautot. Seega, hinnates Karksi-Nuias asuvate tanklate geograafilist ulatust, toetab töörande argument pigem nende lokaalsemat mõjuala.

Tanklate geograafilise mõjuala piiritlemiseks küsis Konkurentsiamet teavet Karksi-Nuia ja selle lähiümbruse ning Tallinn-Haapsalu maanteel Ääsmäest kuni Ristini ja selle läheduses paiknevatest teistest mootorikütuste jaemüüjatelt⁶ ning palus lisaks Alexelal analüüsida tanklate küllastajate elukohtasid vastavalt kliendikaartide registreerimisele Alexela Karksi-Nuia, Abja-Paluoja ja Riisipere tanklates.

Teiste lähipiirkondades asuvate tanklaoperaatorite seast Tõrva linnas (ligikaudu 30 km kaugusel Karksi-Nuiast) ja selle lähiümbruses asuvate tanklaoperaatorite hinnangul olid kahel juhul enamus nende klientidest kohalikud Tõrva valla elanikud ning ühe ettevõtja hinnangul on nende klientuuriks elanikud 40 km raadiuses. Ellamaa lähiümbruse tanklaoperaatorite vastuse kohaselt tulevad ühe ettevõtja hinnangul enamus nende klientidest ümbritsevatest asulatest ning teise ettevõtja hinnangul on kohalike elanike osatähtsus ligikaudu 1/3. Lisaks palus Konkurentsiamet Tõrva lähiümbruse tanklatel selgitada, milline on nende tanklates selliste klientide osatähtsus, kelle sõidutrajektor läbib Karksi-Nuiat ning, kes elavad ja töötavad Karksi-Nuias või selle lähedal. Ühe ettevõtja hinnangul ei ole selliste klientide osakaal suur, kuna Tõrvast Karksi-Nuia on 30 km mööda maanteed, mida eriti ei kasutata igapäevasteks töö-kodu-töö sõitudeks. Ühe ettevõtja hinnangul on selliste klientide osakaal olematu ning ühe ettevõtja hinnangul on selliste klientide osakaal ligikaudu 25% või hea ilma korral enam. Ellamaa lähiümbruse kahel tanklal palus Konkurentsiamet selgitada, kui suur on nende tanklates selliste klientide osakaal, kelle sõidutrajektor möödub Tallinn-Haapsalu maanteel kolmest tanklast Ellamaast kuni Haruteeni (Ääsmäe) ning, kes elavad ja töötavad nende tanklate läheduses. Vastuse kohaselt oli ühe ettevõtja hinnangul selliste klientide osatähtsus, tõenäoliselt üle 50%. Teise vastuse kohaselt kasutab nende piirkonnast enamus inimesi Tallinnasse sõitmiseks Haapsalu-Ääsmäe maanteed – seega mööduvad nad kõik nendest kolmest tanklast. Kui paljudel see on tööle ja tagasi sõit, ei osanud kumbki vastata.

Alexela esitatud analüüsi kohaselt moodustas lähipiirkonna elanike osakaal tanklate küllastajatest olenevalt tanklast [...]%, mujal elavate klientide osakaal [...]% ning tuvastamata ostjate osakaal [...]% ([...]). Eeldades, et tõenäoliselt sisaldab tuvastamata klientide osakaal mingil määral ka kohalikke valla elanikke, võiks järeldada, et analüüsitud tanklates moodustasid kohaliku valla elanikud olenevalt tanklast ligikaudu 30% - 40% klientuurist. Selline osatähtsus on Konkurentsiameti hinnangul küllaltki kõrge ning viitab tankla lähipiirkonna elanike märkimisväärselt kõrgele lojaalsusele nende kodukoha tankla suhtes. Seega on kohalike elanike jaoks oluline, et neile lähim tankla pakuks parimat võimalikku hinda ja kvaliteeti, mis on eelkõige võimalik tänu konkurentidelt tulenevale konkurentsi survele. Siiski tulenes Alexela klientide analüüsist, et Tallinn-Haapsalu maantee äärde jäävas Alexela Riisipere tanklas on läbisõitvate klientide osatähtsus suurem, kui Alexela Abja-Paluoja ja Karksi-Nuia tanklates. Samuti selgus konkurentide vastuseid võrreldes, et Tallinn-Haapsalu maantee äärses Kroonungi tanklas on läbisõitvate klientide

---

⁶ Vastused laekusid kolmelt ettevõtjalt Karksi-Nuia lähiümbrusest ja kahelt ettevõtjalt Tallinn-Haapsalu maanteel Euro Oili Ellamaa tankla lähiümbrusest.

osatahtsus suurem kui teistes küsitletud tanklates. Seetõttu on Tallinn-Haapsalu maantee äärde jäävate tanklate geograafiline haardeulatus laiem. Siiski, vaatamata asjaolule, et läbisõidul olevatel klientidel on võimalik tankida ka sõidu algus- ja sihtpunktis, milleks võib sageli olla nt Tallinn või Haapsalu, näitab praktika, et osa klientidest tangivad oma teekonnale jäävates tanklates ning ka nende klientide jaoks on oluline, et nende marsruudil paiknevate tanklate vahel toimiks konkurents.

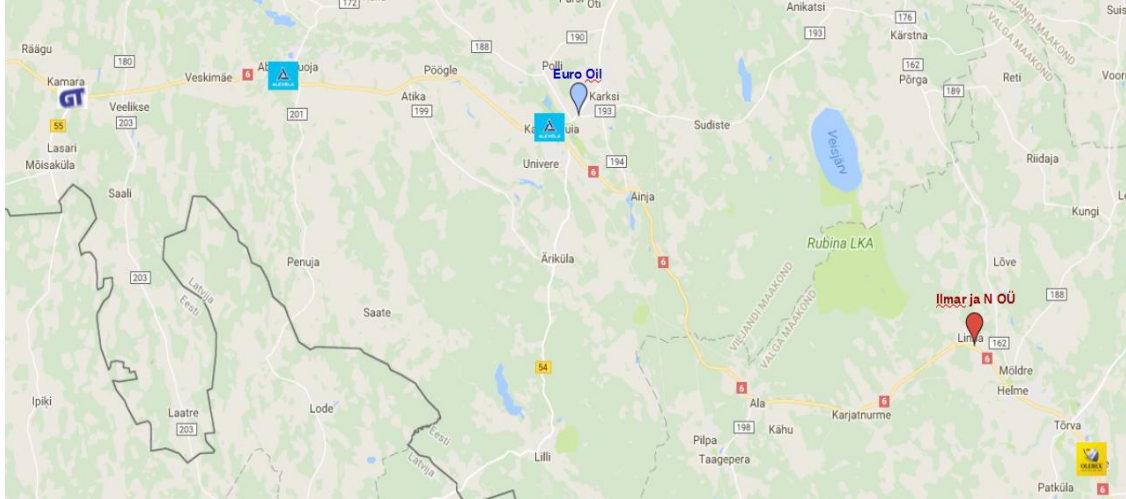
Lisaks eelnevale ei saa Alexela hinnangul Karksi-Nuiat ja selle lähiümbrust käsitleda lokaalse piirkonnana, kuna Läti soodsamate hindade tõttu on selle piirkonna tanklad tarbija seisukohalt vaadatuna asendatavad tanklatega Lätis. Võttes arvesse koondumise osaliste Karksi-Nuia ja Abja-Paluoja tanklate viimase kolme aasta stabiilseid müügiandmeid, ei leia Alexela sellesisuline väide kinnitust. Vaatamata Eestis toimunud mootorikütuste aktsiisitõusust tekkinud hinnaerinevusele Lätiga, ei ole kõnealuste tanklate müügikogused muutunud. Seega ei ole ostjad loobunud selle piirkonna tanklates tankimisest Lätis asuvate tanklate kasuks ning kaubaturu geograafilise haardeulatuse laiendamine ei ole põhjendatud.

Kokkuvõttes, arvestades eeltoodud Alexela argumentidega ning nende analüüsiga, on Konkurentsiamet seisukohal, et käesoleva koondumise mõjude hindamisel Karksi-Nuias ja selle lähiümbruses ning Tallinn-Haapsalu maanteel Ääsmäest kuni Ristini, on kuni 20 minutiline autosõidu kaugus koondumise osaliste tanklatest sobivaks kriteeriumiks.

Karksi-Nuia ja selle lähiümbrus

Karksi-Nuias ja selle lähiümbruses (20 minutilise autosõidu raadiuses) asub kokku viis tanklat, nende seas on kaks Alexela ja üks Euro Oili tankla ning kaks konkurentidele kuuluvad tanklat: GT Kamara tankla ning Ilmar ja N OÜ Linna küla tankla. Alltoodud kaardil 2 on märgitud nende tanklate asukohad.

Kaart 2

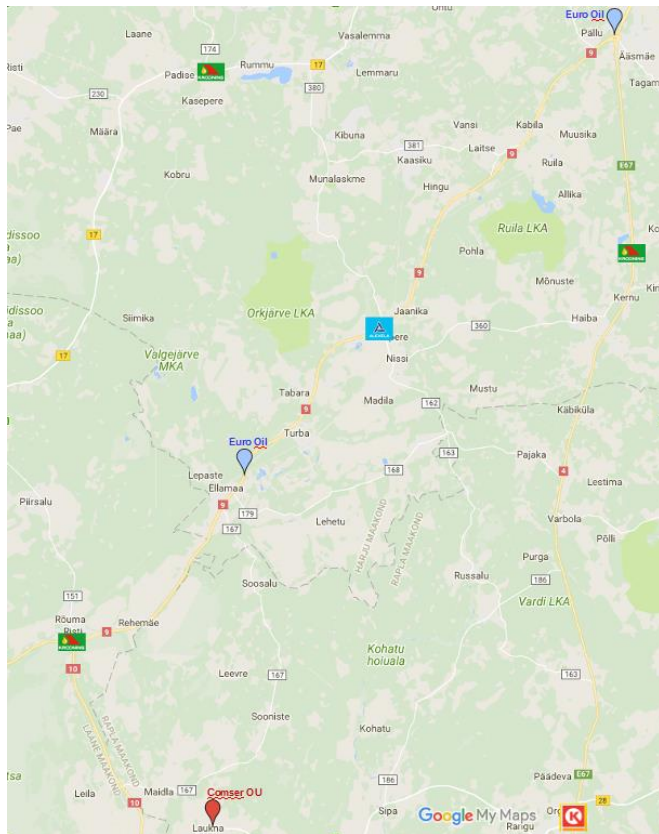
Lisaks eelnimetatud kahele konkurendile paiknevad koondumise osaliste tanklatest mõnevõrra rohkem, kui 20 minutilisel autosõidu kaugusel Tõrva linna Beetela OÜ tankla ja Olerexi tankla, vastavalt 27 ja 28 minutilisel autosõidu teekonna kaugusel Google Maps andmetele tuginedes.

Ilmar ja N OÜ Linna küla tankla (vt kaardil 2 paremal) esindaja vastuse kohaselt pärineb enamus nende klientidest Tõrva vallast ning selliste klientide osatähtsus, kelle sõidutrajektor läbib Karksi-Nuiat ja kes elavad või töötavad Karksi-Nuias või selle lähedal, on olematu. Tõrva linnas paikneva Beetela OÜ esindaja hinnangul on selliste klientide osatähtsus nende tanklas ligikaudu 25% ning suvel ja talvel, kui Otepääl jagub lund, kindlasti rohkem. Olerexi esindaja hinnangul ei ole selliste klientide osakaal suur, kuna Tõrvast Karksi-Nuia on 30 km mööda maanteed, mida eriti ei kasutata igapäevasteks töö-kodu-töö sõitudeks. Karksi-Nuiat läbivad need Olerexi kliendid, kes sõidavad Tõrvast või läbi Tõrva edasi Pärnu suunas. GT Kamara tankla (vt kaardil 2 vasakul) esindajalt Konkurentsiametile kirjalikku vastust ei laekunud. Saadud vastustest järeldub, et Ilmar ja N OÜ Linna küla tankla ning sellest koondumise osaliste tanklatest veelgi kaugemale jäävate Tõrva linnas asuvate tanklate mõju koondumise osaliste Karksi-Nuias ja selle lähedal asuvatele tanklatele on vähene. Arvestades koondumise osaliste tanklate asukohti kõnealuses piirkonnas (vt kaart 2), võib järeldada, et koondumise osalised on sellel lokaalsel alal lähimateks konkurentideks ning koondumise tagajärjel nendevaheline konkurents surve kaoks. Teised samas piirkonnas tegutsevad tanklad asuvad koondumise osaliste tanklatest küllaltki kaugel, mistõttu on nende mõju koondumise osaliste tanklate äritegevusele minimaalne. Seega kaoks koondumise tagajärjel Karksi-Nuias ja selle lähiümbruses konkurents peaaegu täielikult.

Tallinn-Haapsalu mnt Ääsmäelt Ristini

Tallinn-Haapsalu maantee Ääsmäelt kuni Ristini tegutseb neli tanklat, millede seast üks on Alexela tankla, kaks on Euro Oili tanklad ning üks on Krooning kaubamärgi all tegutsev tankla. Alltoodud kaardil 3 on näha, et selles piirkonnas asub lisaks veel tanklaid, mis jäävad Tallinn-Haapsalu maanteelt kõrvale, kuid on koondumise osaliste tanklatest arvestades 20 minutilise autosõidu kaugusel. Sellisteks tanklateks on Kroonings Padise ja Kernu tanklad ning Comser OÜ Laukna tankla.

Kaart 3

Konkurentsiameti hinnangul ei avalda Tallinn-Haapsalu maanteel paiknevatele koondumise osaliste tanklatele konkurents survet Tallinn-Pärnu maanteel asuv Kroonungi Kernu tankla ega Keila-Haapsalu maanteel asuv Kroonungi Padise tankla, kuna need jäävad teiste maanteedde äärde ning nendest tanklatest mööduvate liiklejate teekonnad üldjuhul ei kattu Tallinn-Haapsalu maanteel liiklejate marsruutidega. Comser OÜ Laukna tankla esindaja vastuse kohaselt tulevad enamus nende klientidest ümbritsevatel asulatest – Laukna, Maidla, Loodna, Sipa, Koluvere, Kullamaa, Liivi, Üdruma, lisaks mõningal määral Märjamaa-Koluvere maanteel liiklejatest. Vastavalt vastusele kasutavad enamus nende piirkonna elanikke Tallinnasse sõitmisel Tallinn-Haapsalu maanteed. Seega mööduvad nad kõigest kolmest koondumise osalise tanklast. Comser OÜ vastusest järeldub Laukna tankla pigem lokaalne mõjuala, konkureerimine kõnealuste koondumise osaliste tanklatega avaldub olukordades, kui kohalikud elanikud sõidavad Tallinnasse. Seega kokkuvõttes on antud piirkonnas kõige suurem konkurents surve Tallinn-Haapsalu maanteele jäävate 4 tankla vahel ning vähesel määral konkureerib nende tanklatega ka Comser OÜ Laukna tankla.

Koondumise osaliste hinnangul tuleb töörande andmetest tulenevalt Tallinn-Haapsalu maanteel asuvaid tanklaid lugeda Tallinna ning selle lähiümbruse piirkonna sisse. Vaatamata Tallinna linna poolt, eelkõige Laagris ja Pääskülas paiknevatele tanklatelt, tulenevale konkurents survele kõnealustele koondumise osaliste tanklatele, leiab Konkurentsiamet, et Tallinnast kaugenedes see väheneb ning Euro Oili Ellamaa tanklat mõjutavad nt Laagri ja Pääsküla tanklad juba vähem.

Vastandades olukordi pärast koondumist, kus ühel juhul tegutsevad Tallinn-Haapsalu maanteel alates Ääsmäest Haapsalu suunal järjest 3 Alexela tanklat ning teisel juhul

opereerivad neid tanklaid vähemalt kaks erinevat operaatorit, on Konkurentsiameti hinnangul esimesel juhul konkurentsi olukord oluliselt halvem. Mõlema eelnimetatud Euro Oili tankla võõrandamisel Alexelale kaoks kolme järjestikku sama maantee ääres paiknevate tanklate vaheline konkurentsiturve. Teisel juhul, kui nendest kolmest tanklast vähemalt üks kuuluks mõnele teisele mootorikütuste jaemüüjale, oleksid kõik need tanklad sunnitud üksteise tegevuse ja hinnatasemega arvestama, mis lõpptulemusena väljendub paremas teeninduses ja tugevamas hinnakonkurents.

Konkurentsiametile erinevatelt mootorikütuste jaemüüjatelt laekunud vastuste ja Alexela tanklate klientide analüüsist järeldus, et Tallinn-Haapsalu maantee äärsete tanklate puhul on läbisõidul olevate klientide osakaal suurem, kui Karksi-Nuia ja selle lähiümbruse tanklates. Selline olukord viitab Tallinn-Haapsalu maantee äärde jäävate tanklate geograafiliselt laiemale mõjualale. Siiski, kuigi läbisõidul olevatel klientidel on võimalik tankida ka sõidu algus- ja sihtpunktis, milleks võib sageli olla nt Tallinn või Haapsalu, näitab praktika, et osa klientidest tangivad oma teekonnale jäävates tanklates ning ka nende klientide jaoks on oluline, et nende marsruudil paiknevate tanklate vahel toimiks konkurents. Juhul, kui marsruudil paiknevad järjest kolm ühele ettevõtjale kuuluvat tanklat, on nende tanklate vaheline konkurentsiturve võrreldes koondumise eelse olukorraga, oluliselt nõrgem. Lisaks moodustavad, vastavalt Kroonungi vastusele ja Alexela klientide analüüsile, nende Tallinn-Haapsalu maantee äärsete tanklate klientuurist ligikaudu 1/3 kohalikud ostjad, kelle jaoks on samuti oluline paremates konkurentsitingimustes kujunev pakkumine.

Eeltoodule tuginedes on Konkurentsiamet seisukohal, et koondumise tulemusel kahjustuks oluliselt konkurents Tallinn-Haapsalu maanteel alates Ääsmäest kuni Ristini.

5. Kohustused

Vastavalt KonkS § 27 lõikele 3 võib Konkurentsiamet, konkurentsi kahjustamise vältimiseks, anda koondumiseks loa tingimusel, et koondumise osalised täidavad endale võetud kohustused.

Konkurentsi säilitamiseks mootorikütuste jaemüügil Karksi-Nuias ja selle lähiümbruses ning Tallinn-Haapsalu maanteel Ääsmäelt Ristini esitasid koondumise osalised 16.02.2018 ettepaneku, millega võtavad endale alljärgneva kohustuse.

Alexela Tanklad OÜ kohustub 6 kuu jooksul alatest koondumise loa saamisest võõrandama järgnevalt nimetatud kinnisasjad koos nende oluliste osadega ja päraldistega:

- Euro Oili tankla Karksi-Nuias: [...];
- Euro Oili tankla Ellamaal: [...].

Euro Oili tankla Karksi-Nuias ja Euro Oili tankla Ellamaal on edaspidi koos nimetatud Tanklad.

Võõrandamise eelselt kohustub Alexela saama Konkurentsiametilt nõusoleku ostja sobivuse kohta. Alexela on teadlik, et ostja peab olema Alexelast sõltumatu, omama

vabasse ringlusesse lubatud kütuse müügiluba ning rahalisi vahendeid, kompetentsi ning huvi ja suutlikkust Tanklaid opereerida.

Alexelal on kohustus Konkurentsiametit perioodiliselt (iga kuu teisel nädalal) teavitada Tanklatele ostja leidmiseks teostatud tegevustest – kellele on pakkumised tehtud, millised on vastused, pooleliolevate läbirääkimiste hetke seis, edasised tegevused.

Alexelal on õigus nõuda Konkurentsiametilt ostja sobivuse tuvastamist mõistliku aja jooksul, et tagada piisav aeg müügieelseteks läbirääkimisteks ning notariaalsete lepingute sõlmimiseks, arvestades võõrandamise kohustuste lõpptähtaega.

Peale kohustuste täitmist kohustub Alexela Konkurentsiametile esitama Tanklate võlaõigusliku(d) müügilepingu(d) ja asjaõiguslepingu(d) [...].

Kohustuste ulatus

Tanklate võõrandamisel võtab Alexela kohustuse võõrandada koos Tanklatega kõik nende juurde käivad varad, mis toetavad Tanklate koondumise eelset tegevust või on vajalikud selle elujõulisuse ja konkurentsivõime tagamiseks koondumise eelsel tasemel, ning valitsusasutuste poolt välja antud üleantavad load, litsentsid ja ülevaatused jms, mis on vajalikud Tanklate opereerimiseks pärast võõrandamist. Töötajate nõusolekul antakse üle ka Tanklates töötavate töötajate töölepingud.

Seotud kohustused

Koondumise loa saamisest kuni Tanklate võõrandamiseni võtab Alexela kohustuse hoida Tanklad majanduslikult elujõulisena vastavalt headele äritavadele, et tagada Tanklate koondumise eelsele tasemele vastav elujõulisus, müügiväärtus ja konkurentsivõime, s.h võtab Alexela kohustuse:

- mitte vastu võtta otsuseid või teostada tehinguid, mis võiksid negatiivselt mõjutada Tanklate majanduslikku väärtust;
- tagada Tanklate säilimine vähemalt seisukorras, milles need on nende valduse ülevõtmise hetkel;
- tagada Tanklate olemasolevale tööjõule koondumise eelselt kehtinud olukorra säilimise.

Eristamise kohustus

Koondumise loa saamisest kuni Tanklate võõrandamiseni tagab Alexela, et Tanklate opereerimine ei katke, on Alexelast majanduslikult eraldatud ja Tanklad tegutsevad Alexelast iseseisvalt ning sõltumatult, [...].

Tanklate eraldiseisvus Alexelast ning elujõulisus, müügikõlblikkus ja konkurentsivõimelisus võõrandamistehingu sõlmimiseni on tagatud sellisel, et Alexela omandis olev Euro Oil sõlmib Konkurentsiameti poolt heaks kiidetud kolmanda isikuga tanklate sihtotstarbeliseks kasutamiseks tähtajalise rendilepingu, mille tingimused eelnevalt Konkurentsiametiga kooskõlastab. [...]

[...]

Arvestades eesmärki tagada Tanklate eristamine võõrandamisprotsessi vältel, võtab Alexela omandis olev Euro Oil kohustuse sõlmida ülalviidatud tähtajaline rendileping Müüja 1 ja Müüja 2 asutatud eraldiseisva ettevõtjaga Külatanklad OÜ, reg.kood 14424519 (edaspidi nimetatud Rentnik), [...].

Alexela omandis olev Euro Oil ning Rentnik kohustuvad Konkurentsiametiga kooskõlastatud rendilepingu sõlmima esimesel võimalusel, märkides lepingu jõustumise hetkeks Majandustegevuse registri tegevusloa väljastamise päeva, et tagada Tanklate pidev tegevus ja opereerimisega alustamine rendilepingu alusel arvates tegevusloa väljastamise päevast.

Tanklate eraldiseisvuse, elujõulisuse, müügikõlblikkuse ja konkurentsivõimelisuse tagamiseks Konkurentsiameti poolse otsuse tegemisest kuni Rentnikule kütuse müügiloa väljastamiseni ja rendilepingu jõustumiseni (sh Tanklate opereerimisega alustamiseni rendilepingu alusel), annab Alexela omandis olev Euro Oil aktsiate omandi ülekandmise päeval [...] Tanklate osas prokuura äriseadustiku 3. ptk mõttes. [...].

Antud prokuurat täpsustatakse ja piiratakse selliselt, et prokuristidel [...] on mõlemal ainuõigus omal äranägemisel võtta vastu Euro Oili nimel otsuseid Tanklate majandustegevuse osas, [...].

Prokuura alusel käiks Tanklate majandustegevus jätkuvalt Euro Oili nimel ja kaubamärgi all ning Tanklad püsiksid töös kuni Rentnikuga tähtajalise rendilepingu sõlmimiseni. Siinkohal on oluline märkida, et arvates Konkurentsiameti poolse otsuse tegemisest lähevad kõik ülejäänud Euro Oili tanklad (v.a Tanklad) rendi- ja opereerimislepingu alusel AS-i Alexela Oil, reg.kood 10034715, valdusesse ning opereerimisele Alexela kaubamärgi alla. Alexela Tanklad OÜ on varahaldusettevõtte, millel puudub muu majandustegevus või mistahes load kütuse müügiga tegelemiseks.

6. Kokkuvõte

Hinnates menetluses kogutud teavet, eelpool toodud põhjendusi ning tuginedes KonkS § 22 lõikele 1, mille kohaselt Konkurentsiamet lähtub koondumisele hinnangu andmisel vajadusest säilitada ja arendada konkurentsi, on Konkurentsiamet jõudnud järeldusele, et koondumise tulemusel tugevnev Alexela turgu valitsev seisund mootorkütuste jaemüügil Karksi-Nuias ja selle lähiümbruses ning Tallinn-Haapsalu maanteel piirkonnas Ääsmäest kuni Ristini kolme järjestikku paikneva tankla omamine kahjustaks oluliselt konkurentsi nendes piirkondades.

Nimetatud konkurentsi kahjustamise vältimiseks esitasid koondumise osalised ettepanekud kohustuse võtmiseks.

Analüüsinud esitatud kohustust, leiab Konkurentsiamet, et koondumise osaliste poolt võetav kohustus kõrvaldab tõhusalt ja püsivalt tuvastatud konkurentsiprobleemid nii Karksi-Nuias ja selle lähiümbruses kui ka Tallinn-Haapsalu maanteel alates Ääsmäest kuni Ristini. Konkurentsiameti hinnangul tagab Alexela poolt endale võetud kohustus võõrandada kummaski piirkonnas üks kinnistu koos nendel paiknevate tanklatega Konkurentsiameti poolt eelnevalt heaks kiidetud ostjale olukorra, kus koondumine ei

kahjusta oluliselt konkurentsi mootorikütuste jaemüügil Karksi-Nuias ja selle lähiümbruses ning Tallinn-Haapsalu maanteel alates Ääsmäest kuni Ristini. Euro Oili omanike ja Alexela vahel sõlmitud kokkulepped tagavad võõrandatavate tanklate Alexelast sõltumatu ning jätkuva tegutsemise kuni nende võõrandamiseni. Seega ei esine käesoleva koondumise puhul KonkS § 22 lõikes 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Lähtudes eeltoodust ning juhindudes KonkS § 27 lg 2 punktist 1 ja lõikest 3

otsustan:

anda luba Alexela Tanklad OÜ ja Euro Oil Aktsiaselts koondumisele tingimusel, et koondumise osalised täidavad käesoleva otsuse punktis 5 nimetatud kohustused.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

/allkirjastatud digitaalselt/

Märt Ots
Peadirektor

Konkurentsiameti 19.02.2018 otsuse nr 5-5/2018-013 ära kiri on samane originaaliga. Ära kirjast on välja jäetud ärisaladused, vastavad kohad on tekstis tähistatud nurksulgudega.

/Veiko Ilves/ 26.02.2018